

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 685599

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Aan de raad van de gemeente Emmen

team

**Account, Beleid en
Bedrijfsvoering sociaal
domein**

ons kenmerk
20.003354

uw kenmerk

bijlage

behandeld door
E.H. Huisman

BSN

datum
30 juni 2020

telefoon
14 0591

fax

e-mail
gemeente@emmen.nl

onderwerp
Uitkomsten onderzoek transformatie Wmo

Geachte leden van de raad,

Op 1 januari 2015 zijn de decentralisaties van de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de participatiewet ingegaan. De gemeente Emmen heeft in het beleidsplan '*Samen verder in het sociaal domein 2017-2021*' nadrukkelijk de inwoner centraal gesteld. Ondersteuning dient laagdrempelig, dichtbij en zichtbaar te zijn georganiseerd. Zo is er in elk gebied een lokaal toegangsteam met kennis van de aanwezige ondersteuning.

Vanuit de visie van '*Samen Verder*' zijn in 2017 langdurige contracten afgesloten voor de Wmo-onderdelen Schoonmaakondersteuning, Begeleiding en Beschermd wonen. De gecontracteerde aanbieders dienen nadrukkelijk een rol te krijgen als samenwerkingspartner voor de gemeente en andere maatschappelijk partners. In de contracten is de opdracht opgenomen om te innoveren en te transformeren met als doel om eerder af te schalen, het (gebieds)netwerk te betrekken en aan te sluiten bij de kenmerken van de gebieden. De opdracht is om de ondersteuning in samenhang dus domeinoverstijgend, te organiseren, met als resultaat een efficiëntere en effectievere werkwijze.

Inmiddels zijn we ruim 3 jaar verder. Hoe ver zijn we met de ingezette transformatie? Wat zijn de opbrengsten? En is bijsturing nodig? Het expertisecentrum van de gemeente Emmen heeft onderzoek gedaan naar de stand van zaken van de transformatie in de Wmo op de onderdelen Schoonmaakondersteuning, Begeleiding en Beschermd wonen. Hierbij sturen we u de resultaten van het onderzoek en onze reactie op de uitkomsten.

Conclusies en aanbevelingen

Bij de voorbereiding en de start van de decentralisaties is er in de gemeente Emmen ontzettend veel werk verricht om een zachte landing te creëren en niemand buiten de boot te laten vallen. Gemeenten werden geconfronteerd met de opdracht om in een zeer korte tijd met verminderde budgetten een ingrijpende transitie uit te voeren. Dit alles zonder vermindering van de kwaliteit van ondersteuning.

We zijn blij met de conclusie uit het onderzoek dat de uitvoering van de dienstverlening in een rustig vaarwater is gekomen: 'De basiskwaliteit is op orde en er wordt gewerkt binnen de financiële kaders'. Een belangrijke en bemoedigende conclusie na een periode die de nodige veranderingen kende. Vanaf de start is de doelstelling geweest om een 'zachte landing' te bewerkstelligen, waarin de kwaliteit van de ondersteuning op peil blijft en inwoners zo min mogelijk hinder ondervinden van de wijzigingen. We zien in dit onderzoek de bevestiging dat dit op een goede wijze heeft plaatsgevonden. 'Inwoners zijn tevreden, de ondersteuning is doelmatig en de samenwerkende partners weten elkaar te vinden'. De koers die is ingezet in *Samen Verder* krijgt hiermee steeds meer vorm.

Tegelijkertijd is de transformatie nooit af, sterker: we staan pas aan het begin. Nu het stadium is bereikt dat de basis op orde is, kunnen we ons richten op de zaken die voor verbetering vatbaar zijn of doorontwikkeling behoeven. Het rapport geeft hier zeven aanbevelingen voor, per aanbeveling geven we onze reactie:

1. De gemeente Emmen moet haar positie in de transformatie overdenken en regie gaan voeren.

Eén van de pijlers van *Samen verder* was een andere visie op de rol van de gemeente. Inwoners, organisaties en gemeente werken als partners met elkaar samen. De gemeente is niet langer de partij die voorschrijft hoe er gewerkt moet worden, maar er wordt gebruik gemaakt van de zelforganiserende kracht van de samenleving. Dit levert een ander lokaal samenspel op waarin aanbieders en lokale initiatieven van inwoners elkaar weten te vinden.

In retrospectief zien we dat aanbieders dit nog lastig vinden, zoekend zijn naar richting en niet vanzelf in beweging komen. De zelforganiserende kracht komt (nog) niet los zonder dat de gemeente hier richting aan geeft en optreedt als regisseur.

Dit betekent dat we deze rol weer meer moeten oppakken. Concreet gaan we in ieder geval samen met de gecontracteerde aanbieders van Beschermd wonen, Schoonmaakondersteuning en Begeleiding transformatieagenda's opstellen waarin we afspreken wat we met elkaar willen bereiken op het gebied van transformatie, hoe we dit gaan doen en welk tijdpad we voor ogen hebben. Tevens zien we sterke raakvlakken met het *Actieplan vernieuwing voorliggend veld* dat op dit moment wordt opgezet. Verbinding tussen deze trajecten moet er voor zorgen dat de gemeente meer regie voert en richting geeft in het sociaal domein.

2. De gemeente dient de andere werkwijze te versterken en sterker te sturen op ander lokaal samenspel.

In *Samen verder* is vastgesteld dat de ondersteuning zo goed mogelijk aan dient te sluiten bij de situatie van de inwoner. In sommige gevallen zal dit met een maatwerkvoorziening zijn en in andere gevallen kan een algemene of voorliggende voorziening uitstekend als oplossing dienen. We hangen geen doelstellingen aan het deel dat via voorliggende-, algemene of maatwerkvoorzieningen moet zijn opgelost. Wel zullen we kijken waar, met behoud van de juiste ondersteuning, een verschuiving van maatwerk naar voorliggend en algemeen plaats kan vinden. Deze verschuiving kan helpen om, ook in de toekomst, het ondersteuningsniveau op niveau te houden binnen de huidige financiële kaders.

We onderschrijven het belang van laagdrempelige voorzieningen indien die voorzien in de juiste ondersteuning. Er zou een opbouw in ondersteuning mogelijk moeten zijn vanuit het netwerk, naar laagdrempelige voorzieningen tot uiteindelijk maatwerk of een combinatie hiervan. We zien dat er leemte ligt tussen ondersteuning vanuit het sociaal netwerk en laagdrempelige (algemene) voorzieningen. Het aanbod van laagdrempelige voorzieningen komt nu nog te weinig van de grond en wordt daarom nadrukkelijk onderdeel van de transformatieagenda's.

3. Stuur bij Beschermd Wonen op de gewenste verandering in ondersteuning (van intramuraal naar extramuraal).

De commissie Dannenberg heeft een duidelijke richting gegeven voor Beschermd wonen in de toekomst, waarin sprake is van afbouw van bedden en in grotere mate wordt overgegaan van intramurale naar extramurale ondersteuning. Door middel van de nieuwe vormen van Beschermd wonen die zijn ingevoerd vanaf 1 januari 2020 hebben we hier uitvoering aan gegeven. Het is zaak om de ambulantisering goed te laten landen in de wijken en ook de aanbieders van begeleiding hierbij aan te laten haken. Met de aanbieders van Beschermd wonen zullen afspraken worden gemaakt over de ambulantisering in de transformatieagenda's.

4. Maak een heldere keuze over de verhouding tussen de gebiedsteams en de overige gemeentelijke organisatie van de Wmo.

De gebiedsgerichte werkwijze blijft een belangrijke pijler in het sociaal domein. Het is en blijft ook nadrukkelijk de opdracht aan de aanbieders om aan te sluiten bij structuren en kenmerken van de gebieden.

De inzet op gebiedsagenda's en gebiedsteams (anders dan Stichting de Toegang) levert in de praktijk verwarring op of is in de loop van de tijd naar de achtergrond geraakt. We werken aan een plan voor vernieuwing van het voorliggend veld. Heroriëntatie op de positie van de gebiedsagenda's en gebiedsteams is onderdeel van het *Actieplan voor vernieuwing van het voorliggend veld*.

De gemeente heeft een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met stichting De Toegang over de toegang tot zorg en ondersteuning in het kader van de Wmo, de Jeugdwet en de schulddienstverlening. Omdat de overeenkomst van rechtswege eindigt op 31 december 2022 zullen we een evaluatieonderzoek uitvoeren naar stichting De Toegang in de context van het totale toegangsproces.

5. Stem de opdracht aan het voorliggend veld af op de gemeentelijke keuzes voor de transformatie in het algemeen en algemene voorzieningen en maatwerkondersteuning in het bijzonder.

In lijn met aanbeveling 2 nemen we deze aanbeveling over.

6. Verminder de administratieve last voor de gemeente, De Toegang en de aanbieders.

In de huidige werkwijze is het al mogelijk om langdurige beschikkingen af te geven. Daar waar dit kan, bij inwoners waarbij het perspectief op verbetering van de situatie klein is, gebeurt dit ook. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat we een vinger aan de pols houden bij inwoners waar het perspectief op verbetering wel aanwezig is. Het afgeven van kortere beschikkingen is hierin een middel om te kunnen sturen op het resultaat en de effectiviteit van de ingezette ondersteuning.

Het afsluiten van contracten met onderaannemers is een verantwoordelijkheid van de hoofdaanbieders, het college heeft hier geen rol in. We zullen deze aanbeveling bij de hoofdaanbieders onder de aandacht brengen.

Samen met De Toegang kijken we waar efficiency-voordelen kunnen worden behaald in het werkproces. Het onderscheid tussen enkelvoudige en meervoudige ondersteuningsvragen is hier onderdeel van.

7. Verbeter de inrichting en het gebruik van de gemeentelijke kwaliteitsmonitor Sociaal Domein.

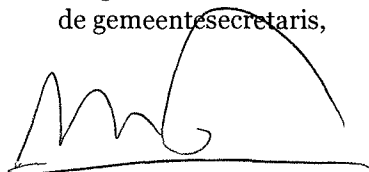
Er wordt op dit moment gewerkt aan een datawarehouse voor het sociaal domein. Deels is dit ook al operationeel. De focus heeft hierbij eerst gelegen op het inzichtelijk maken van data op het gebied van de Jeugdwet. Dit is zo goed als afgerond. De inzet is om ook de Wmo-data te optimaliseren.

Hierdoor ontstaat er een beter overall beeld van het sociaal domein en zijn we in staat trends en ontwikkelingen eerder te signaleren. Dit zorgt voor meer grip in het sociaal domein.

We houden u op de hoogte over de voortgang van de transformatie in het sociaal domein. Dit zullen we doorlopend doen op de sociaal domein avonden die regelmatig worden gehouden. Tevens zullen we u jaarlijks schriftelijk informeren over de stand van zaken rondom de transformatieagenda's die gezamenlijk met de aanbieders worden opgesteld en de aanbevelingen van dit onderzoek.

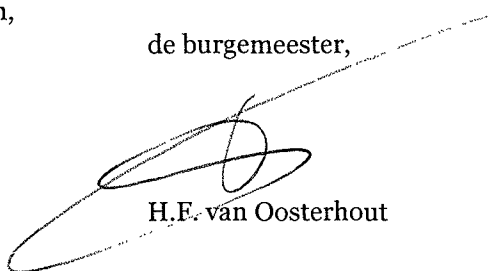
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout